

IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2017/427

z dne 8. marca 2017

o spremembi Izvedbenega sklepa 2012/535/EU o nujnih ukrepih za preprečevanje širjenja v Uniji borove ogorčice *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhrer) Nickle *et al.*

(notificirano pod dokumentarno številko C(2017) 1482)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Direktive Sveta 2000/29/ES z dne 8. maja 2000 o varstvenih ukrepih proti vnosu organizmov, škodljivih za rastline ali rastlinske proizvode, v Skupnost in proti njihovemu širjenju v Skupnosti ⁽¹⁾ ter zlasti četrtega stavka člena 16(3) Direktive,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Zaradi kritičnih razmer v zvezi z borovo ogorčico na Portugalskem in nekaterih odkritih primerov v Španiji je bila septembra 2014 iz številnih strokovnjakov držav članic sestavljena projektna skupina z namenom, da bi Portugalsko podpirala pri zadrževanju in Španijo pri izkoreninjenju borove ogorčice na njunih ozemljih, s čimer bi se preprečilo širjenje na preostalo ozemlje Unije.
- (2) Projektna skupina za borovo ogorčico je 22. junija 2016 objavila poročilo s številnimi priporočili. Poleg tega so bila v okviru projekta REPHRAME ⁽²⁾ pridobljena nadaljnja znanstvena spoznanja.
- (3) Treba je uvesti opredelitev pojma „rastlina, ki jo je prizadel požar ali neurje“, da se opredelijo občutljive rastline, za katere naj se uporabijo ustrezni ukrepi.
- (4) Evropska organizacija za varstvo rastlin je pripravila mednarodne standarde za načrte ukrepov. Da bi zagotovili skladnost z navedenimi mednarodnimi standardi ⁽³⁾ ter izboljšali jasnost in učinkovitost načrtov ukrepov, bi bilo treba v pravilih o načrtih ukrepov podrobneje določiti naloge pristojnih uradnih organov, laboratorijev in izvajalcev.
- (5) Da bi se zmanjšalo upravno breme in ob upoštevanju izboljšanja razmer, na katerega kažejo rezultati doslejšnjih pregledov na Portugalskem in v Španiji, bi bilo treba rezultate pregledov v skladu s členom 11(3) Izvedbenega sklepa Komisije 2012/535/EU ⁽⁴⁾ predložiti na letni in ne več na mesečni ravni. Rezultate ukrepov, po potrebi sprejetih na podlagi členov 6 in 7 navedenega sklepa, bi bilo treba sporočiti do 30. aprila vsakega leta, da se zagotovi pravočasna predložitev relevantnih informacij glede obdobja pred začetkom obdobja letenja vektorja.
- (6) Portugalske in španske izkušnje pa tudi tehnične in znanstvene študije kažejo, da je odkritje borove ogorčice na borovcih zdravega videza zelo malo verjetno, medtem ko je vzorčenje rezanih pecljev, ostankov rezanja in naravno nastalih odpadkov, ki kažejo znake dejavnosti insektnih vektorjev, lahko zelo pomembno za ugotavljanje navzočnosti borove ogorčice na območjih, kjer se simptomi borove ogorčice ne pričakujejo. Prilogi I in II k Izvedbenemu sklepu 2012/535/EU bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.
- (7) Dokazi, ki jih je predstavila projektna skupina, so potrdili, da gozdni požar v obdobju letenja vektorja nemudoma privabi vektorje z dolgih razdalj, in to še nekaj časa po požaru. Takojšnja odstranitev ali uničenje rastlin na

⁽¹⁾ UL L 169, 10.7.2000, str. 1.

⁽²⁾ Razvoj izboljšanih metod za odkrivanje, nadzor in izkoreninjenje borove ogorčice za podporo fitosanitarni politiki EU (REPHRAME) – raziskovalni projekt Unije št. 265483.

⁽³⁾ 2009 OEPP/EPPO, Bulletin OEPP/EPPO Bulletin 39, 471–474, „Generic elements for contingency plans“.

⁽⁴⁾ Izvedbeni sklep Komisije 2012/535/EU z dne 26. septembra 2012 o nujnih ukrepih za preprečevanje širjenja v Uniji borove ogorčice *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhrer) Nickle *et al.* (UL L 266, 2.10.2012, str. 42).

območjih, ki jih je prizadel požar, ne zmanjšujeta privlačnosti in lahko dejansko povzročita nevarnost nadaljnega širjenja vektorjev. Zato bi morale imeti države članice možnost posekati in odstraniti občutljive rastline na navedenih območjih, ki jih je prizadel požar, pred začetkom naslednjega obdobja letenja vektorja.

- (8) Izkušnje so pokazale, da bi se morale za čim boljšo rabo razpoložljivih virov sistematične raziskave na napadenih območjih iz točke 2 Priloge II k Izvedbenemu sklepu 2012/535/EU osredotočiti na dele napadenega območja, ki mejijo na varovalne pasove, da se lahko sprejmejo ustrezni ukrepi za zadrževanje borove ogorčice na delih napadenih območij, kjer je njena navzočnost znana, ter za preprečevanje njenega širjenja v varovalne pasove.
- (9) Države članice lahko zmanjšajo polmer poseke s 500 m na 100 m, če na podlagi sistematičnih raziskav, ki se izvedejo v skladu z mednarodnim standardom za fitosanitarne ukrepe št. 4 ⁽¹⁾, in ob upoštevanju sposobnosti vektorjev za širjenje ne obstajajo dokazi na navzočnost vektorjev na navedenem delu ozemlja.
- (10) Izkušnje so potrdile, da tretiranje lesa, odkritega na razmejenem območju v obdobju letenja vektorja, v skladu z zahtevami iz točke 8 Priloge I in točke 3(c) Priloge II k Izvedbenemu sklepu 2012/535/EU ni nujno primerno za preprečevanje nadaljnega širjenja borove ogorčice v primeru hlodov, v katere so se vektorji naselili med letom pred sistematično raziskavo. Država članica se lahko tako odloči, da tak les nemudoma uniči na kraju samem.
- (11) Izvedbeni sklep 2012/535/EU bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.
- (12) Ukrepi iz tega sklepa so v skladu z mnenjem Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Spremembe Izvedbenega sklepa 2012/535/EU

Izvedbeni sklep 2012/535/EU se spremeni:

1. Členu 1 se doda naslednja točka (h):

„(h) ‚rastlina, ki jo je prizadel požar ali neurje‘ pomeni vsako občutljivo rastlino, ki jo je poškodoval požar ali neurje tako, da je vektorju omogočeno odlaganje jajčec.“

2. Člen 4(2) se nadomesti z naslednjim:

„2. Načrt ukrepov vsebuje:

- (a) poseben oddelek s povzetkom informacij o oceni nevarnosti borove ogorčice v zadevni državi članici, vključno z osnovnimi informacijami o biologiji borove ogorčice, pričakovanih simptomih in prizadetih gostiteljih, pa tudi metodah odkrivanja, glavnih poteh vstopa in nadaljnega širjenja, vključno s priporočili, kako je mogoče zmanjšati nevarnost za vstop, naselitev in širjenje;
- (b) vloge in odgovornosti organov, ki sodelujejo pri izvedbi načrta v primeru uradno potrjene navzočnosti ali suma navzočnosti borove ogorčice, pa tudi linijo poveljevanja ter postopke za koordinacijo ukrepov, ki jih sprejmejo pristojni uradni organi, drugi javni organi, pooblaščen organi ali vpletene fizične osebe, laboratoriji in izvajalci;
- (c) pogoje dostopa pristojnih uradnih organov v prostore izvajalcev in drugih oseb;

⁽¹⁾ Sekretariat Mednarodne konvencije o varstvu rastlin (1995), Mednarodni standard za fitosanitarne ukrepe 4: Zahteve za vzpostavitev nenapadenih območij.

- (d) pogoje za morebitni dostop pristojnih uradnih organov do laboratorijev, opreme, osebja, zunanega strokovnega znanja in virov, potrebnih za hitro in učinkovito izkoreninjenje ali, kadar je to ustrezno, zadrževanje borove ogorčice;
- (e) ukrepe, ki jih je treba sprejeti v zvezi z zagotavljanjem informacij Komisiji, drugim državam članicam, zadevnim izvajalcem in javnosti glede navzočnosti borove ogorčice, ter sprejete ukrepe proti borovi ogorčici, če je njena navzočnost uradno potrjena ali obstaja njen sum;
- (f) ureditev v zvezi z evidentiranjem ugotovljene navzočnosti borove ogorčice;
- (g) protokole, ki opisujejo metode vizualnih pregledov, vzorčenja in laboratorijskih testov;
- (h) postopke in odgovorne osebe za okvir za koordinacijo s sosednjimi državami članicami ter po potrebi sosednjimi tretjimi državami.

V vsebini načrta ukrepov se upošteva nevarnost, ki jo za zadevno državo članico predstavlja določen organizem.“

3. Člen 9(3) se nadomesti z naslednjim:

„3. Države članice do 30. aprila vsakega leta Komisiji in drugim državam članicam predložijo poročilo o rezultatih ukrepov, sprejetih na podlagi členov 6 in 7 med 1. aprilom prejšnjega leta in 31. marcem leta obveščanja.

Navedeno poročilo vključuje vse naslednje elemente:

- (a) število in lokacije ugotovljene navzočnosti borove ogorčice, vključno z zemljevidi z označenimi napadenimi območji oziroma varovalnimi pasovi;
- (b) število odkritih odmrlih rastlin, rastlin slabega zdravja ali rastlin, ki jih je prizadel požar ali neurje, z označbo števila rastlin, ki so jih popolnoma uničili gozdni požari ali neurje;
- (c) število vzorčenih odmrlih rastlin, rastlin slabega zdravja ali rastlin, ki jih je prizadel požar ali neurje;
- (d) število vzorcev, odvzetih z odmrlih rastlin, rastlin slabega zdravja ali rastlin, ki jih je prizadel požar ali neurje, in testiranih na navzočnost borove ogorčice;
- (e) število vzorcev, pri katerih je bila s testi potrjena navzočnost borove ogorčice;
- (f) število odstranjenih odmrlih rastlin in rastlin slabega zdravja ali rastlin, ki jih je prizadel požar ali neurje, z označbo števila rastlin, ki so bile odkrite pred začetkom relevantnega obdobja;
- (g) število in lokacijo pasti ter obdobje spremljanja, pa tudi število ujetih vektorjev, zadevne vrste, število vektorjev, ki so bili analizirani na navzočnost borove ogorčice, število vzorcev, ki so bili analizirani na navzočnost borove ogorčice v varovalnih pasovih oziroma na napadenih območjih, vključno s številom vzorcev, pri katerih je bila s testi potrjena borova ogorčica, če obstajajo.

Države članice informacije iz točk (b) in (f) zberejo v naslednjih obdobjih: od 1. januarja do 31. marca, od 1. aprila do 31. oktobra in od 1. novembra do 31. decembra prejšnjega leta ter od 1. januarja do 31. marca leta obveščanja.

Pri sporočanju navedenih informacij države članice navedejo zadevno obdobje zbiranja.“

4. V členu 11(3) se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„3. Države članice do 30. aprila vsakega leta drugim državam članicam in Komisiji sporočijo čas in rezultate pregledov iz odstavkov 1 in 2, ki so bili izvedeni v prejšnjem letu.“

5. Prilogi I in II se spremenita, kakor je določeno v Prilogi k temu sklepu.

*Člen 2***Naslovniki**

Ta sklep je naslovljen na države članice.

V Bruslju, 8. marca 2017

Za Komisijo
Vytenis ANDRIUKAITIS
Član Komisije

PRILOGA

Prilogi k Izvedbenemu sklepu 2012/535/EU se spremenita:

1. Priloga I se spremeni:

(a) v točki 2 se tretji pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Vse rastline, ki so odmrle ali slabega zdravja, in več rastlin zdravega videza, ki so bile izbrane zaradi tveganja za širjenje borove ogorčice v posameznem primeru, se vzorčijo po sečnji. Vzorčenje se opravi v več delih vsake rastline, vključno s krošnjo, zlasti pa v delih z vidnimi znaki dejavnosti insektnih vektorjev. Vzorci se odvzamejo tudi iz rezanih pecljev, ostankov rezanja in naravno nastalih odpadkov, ki kažejo dejavnost insektnih vektorjev, na delih razmejenih območij, na katerih se simptomi borove ogorčice na občutljivih rastlinah ne pričakujejo ali se pričakujejo pozneje. Navedeni vzorci se testirajo na navzočnost borove ogorčice.“

(b) točka 4 se nadomesti z naslednjim:

„4. Kadar se uporablja točka 3, se vse občutljive rastline, ki so izvzete iz sečnje in se nahajajo na razdalji med 100 m in 500 m od občutljivih rastlin, pri katerih je bila ugotovljena navzočnost borove ogorčice, inšpekcijsko pregledajo pred, v in po obdobju letenja vektorjev, da bi se ugotovili znaki ali simptomi navzočnosti borove ogorčice.

Če so navedeni znaki ali simptomi navzoči, se rastlino vzorči in testira na navzočnost borove ogorčice. Vzorčenje navedenih občutljivih rastlin se opravi v več delih rastline, vključno s krošnjo. Zadevna država članica v obdobju letenja izvede obsežne sistematične raziskave o vektorjih z vzorčenjem in testiranjem navedenih vektorjev na navzočnost borove ogorčice.

Navedeni ukrepi se uporabljajo do konca izkoreninjenja, kakor je določeno v členu 6(1), ali dokler se ne sprejmejo ukrepi za zadrževanje iz člena 7(1).“

(c) točka 5 se nadomesti z naslednjim:

„5. Kadar ima država članica na podlagi sistematičnih raziskav o navzočnosti vektorja v skladu z mednarodnim standardom za fitosanitarne ukrepe št. 4 FAO (*) dokaze, da vektor v zadnjih treh letih ni navzoč na zadevnem območju, in ob upoštevanju sposobnosti vektorja za širjenje, je najmanjši polmer območja poseke 100 m okrog vsake občutljive rastline, pri kateri je bila ugotovljena navzočnost borove ogorčice.

Navedeni dokazi se vključijo v obvestilo iz člena 9(1).

(*) Sekretariat Mednarodne konvencije o varstvu rastlin (1995), Mednarodni standard za fitosanitarne ukrepe 4: Zahteve za vzpostavitev nenapadenih območij.“

(d) točka 6 se nadomesti z naslednjim:

„6. Države članice v obdobju letenja vektorja in zunaj njega izvedejo sistematične raziskave o občutljivih rastlinah na razmejenih območjih z inšpekcijskim pregledom, vzorčenjem in testiranjem navedenih rastlin in vektorja na navzočnost borove ogorčice. Prav tako izvedejo sistematične raziskave o vektorju borove ogorčice v njegovem obdobju letenja. Pri navedenih sistematičnih raziskavah se posebna pozornost nameni občutljivim rastlinam, ki so odmrle, slabega zdravja ali jih je prizadel požar ali neurje. Vzorčenje navedenih občutljivih rastlin se opravi v več delih vsake rastline, vključno s krošnjo. Navedene sistematične raziskave se izvedejo tudi na rezanih pecljih, ostankih rezanja, naravno nastalih odpadkih, ki kažejo dejavnost insektnih vektorjev, na delih razmejenih območij, na katerih se simptomi borove ogorčice na občutljivih rastlinah ne pričakujejo ali se pričakujejo pozneje. Sistematične raziskave v polmeru 3 000 m okrog vsake občutljive rastline, pri kateri je bila ugotovljena navzočnost borove ogorčice, so najmanj štirikrat intenzivnejše kot od 3 000 m okrog rastlin do zunanje meje varnostnega pasu.“

(e) v točki 7 se prvi odstavek nadomesti z naslednjim:

„7. Države članice na razmejenem območju odkrijejo in posekajo vse občutljive rastline, pri katerih je bila ugotovljena navzočnost borove ogorčice, in tiste, ki so odmrle, slabega zdravja ali jih je prizadel požar ali neurje. Odstranijo ali uničijo posekane rastline in ostanke lesa ter sprejmejo vse potrebne ukrepe, da preprečijo širjenje borove ogorčice in njenega vektorja do konca sečnje. Upoštevajo naslednje pogoje:“

- (f) v točki 8 se drugi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Kadar država članica ugotovi, da beljenje, tretiranje z insekticidom, za katerega je znano, da učinkuje proti vektorju, in pokrivanje z mrežo proti žuželkam, prepojeno s takšnim insekticidom, ni primerno, se les, ki ni bil obeljen, nemudoma uniči na kraju samem.

Lesni ostanki, pridobljeni pri sečnji občutljivih rastlin, ki ostanejo na kraju samem, in neobeljen les, ki se uniči na kraju samem, se razsekajo na koščke, ki niso debelejši in širši od 3 cm.“

- (g) vstavi se naslednja točka 8a:

„8a. Kadar z odstopanjem od točke 7(b) država članica ugotovi, da sečnja in odstranitev občutljivih rastlin, ki jih je v obdobju letenja vektorja prizadel požar ali neurje, nista primerni, se lahko zadevna država članica odloči za sečnjo in odstranitev navedenih rastlin pred začetkom naslednjega obdobja letenja.

Brez poseganja v točko 6 zadevna država članica v obdobju letenja izvede obsežne sistematčne raziskave na območju, ki ga je prizadel požar ali neurje, z vzorčenjem in testiranjem navedenih vektorjev na navzočnost borove ogorčice in, če se navzočnost potrdi, izvede sistematčne raziskave o občutljivih rastlinah na okoliškem območju z inšpekcijskimi pregledi, vzorčenjem in testiranjem rastlin, ki kažejo znake ali simptome navzočnosti borove ogorčice ali njenih vektorjev.“

2. Priloga II se spremeni:

- (a) točka 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Države članice izvedejo letne sistematčne raziskave o občutljivih rastlinah in vektorju na napadenih območjih z inšpekcijskimi pregledi, vzorčenjem in testiranjem navedenih rastlin in vektorja na navzočnost borove ogorčice. Pri navedenih sistematčnih raziskavah posebno pozornost namenijo občutljivim rastlinam, ki so odmrle, slabega zdravja ali jih je prizadel požar ali neurje. Osredotočijo se na dele napadenega območja, ki mejijo na varovalne pasove, da se navedeni pasovi ohranijo. Države članice posekajo vse občutljive rastline, pri katerih se ugotovi navzočnost borove ogorčice, ter odstranijo ali uničijo navedene rastline in njihove ostanke lesa, pri čemer sprejmejo vse potrebne previdnostne ukrepe, da preprečijo širjenje borove ogorčice in njenih vektorjev.“

- (b) točka 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. Države članice v varovalnih pasovih sprejmejo naslednje ukrepe:

- (a) države članice zunaj obdobja letenja vektorja in v njem izvedejo sistematčne raziskave o občutljivih rastlinah v varovalnih pasovih z inšpekcijskimi pregledi, vzorčenjem in testiranjem navedenih rastlin in vektorja na navzočnost borove ogorčice. Prav tako izvedejo sistematčne raziskave o vektorju borove ogorčice v njegovem obdobju letenja. Pri navedenih sistematčnih raziskavah je posebna pozornost namenjena občutljivim rastlinam, ki so odmrle, slabega zdravja ali jih je prizadel požar ali neurje, ter vektorjem, ki se nahajajo na območjih, kjer je verjetna navzočnost borove ogorčice ali kjer se lahko pričakuje, da se bodo simptomi pokazali zapoznelo. Vzorčenje občutljivih rastlin se opravi v več delih vsake rastline, vključno s krošnjo. Navedene sistematčne raziskave se izvedejo tudi na rezanih pecljih, ostankih rezanja, naravno nastalih odpadkih, ki kažejo dejavnost insektnih vektorjev, na delih razmejenih območjih, na katerih se simptomi borove ogorčice na občutljivih rastlinah ne pričakujejo;
- (b) države članice po vseh zadevnih varovalnih pasovih odkrijejo in posekajo vse občutljive rastline, ki so odmrle, slabega zdravja ali jih je prizadel požar ali neurje. Odstranijo ali uničijo posekane rastline in ostanke lesa ter sprejmejo vse potrebne ukrepe, da preprečijo širjenje borove ogorčice in njenega vektorja pred in med sečnjo ter pod naslednjimi pogoji:
 - (i) občutljive rastline, odkrite zunaj obdobja letenja vektorja, se pred naslednjim obdobjem letenja posekajo in uničijo na kraju samem, pod uradnim nadzorom premestijo na napadeno območje ali odstranijo. V zadnjem primeru se les in lubje navedenih rastlin bodisi tretirata, kot je določeno v točki 2(a) oddelka 1 Priloge III, bodisi predelata, kot je določeno v točki 2(b) oddelka 2 Priloge III;
 - (ii) občutljive rastline, odkrite zunaj sezone letenja vektorja, se nemudoma posekajo in uničijo na kraju samem, pod uradnim nadzorom premestijo na napadeno območje ali odstranijo. V zadnjem primeru se les in lubje navedenih rastlin bodisi tretirata, kot je določeno v točki 2(a) oddelka 1 Priloge III, bodisi predelata, kot je določeno v točki 2(b) oddelka 2 Priloge III.

Posekane občutljive rastline razen rastlin, ki so jih popolnoma uničili gozdni požari, se vzorčijo in testirajo na navzočnost borove ogorčice po programu vzorčenja, s katerim se lahko z 99-odstotno zanesljivostjo potrdi, da je stopnja navzočnosti borove ogorčice pri navedenih občutljivih rastlinah pod 0,02 %;

Kadar z odstopanjem od točke (ii) država članica ugotovi, da sečnja in odstranitev občutljivih rastlin, odkritih v obdobju letenja vektorja in ki jih je prizadel požar ali neurje, nista primerni, se lahko zadevna država članica odloči za sečnjo in odstranitev navedenih rastlin pred začetkom naslednjega obdobja letenja. Med tako sečnjo in odstranitvijo se zadevne občutljive rastline bodisi uničijo na kraju samem bodisi odstranijo, njihov les in lubje pa se tretirata, kot je določeno v točki 2(a) oddelka 1 Priloge III, ali predelata, kot je določeno v točki 2(b) oddelka 2 priloge III. Kadar se uporablja to odstopanje in brez poseganja v točko (a) zadevna država članica v obdobju letenja izvede obsežne sistematčne raziskave na območju, ki ga je prizadel požar ali neurje, z vzorčenjem in testiranjem navedenih vektorjev na navzočnost borove ogorčice in, če se navzočnost potrdi, izvede sistematčne raziskave o občutljivih rastlinah na okoliškem območju z inšpekcijskimi pregledi, vzorčenjem in testiranjem rastlin, ki kažejo znake ali simptome navzočnosti borove ogorčice ali njenih vektorjev;

- (c) kar zadeva občutljiv les, odkrit v varovalnem pasu v obdobju letenja vektorja iz točke (b), države članice hlode posekanih občutljivih rastlin obelijo ali tretirajo navedene hlode z insekticidom, za katerega je znano, da učinkuje proti vektorju, ali hlode po sečnji nemudoma pokrijejo z mrežo proti žuželkam, prepojeno s takšnim insekticidom.

Po beljenju, tretiranju ali pokrivanju se občutljiv les pod uradnim nadzorom nemudoma premesti v skladišče ali odobreni obrat za tretiranje. Les, ki ni bil obeljen, se v skladišču ali odobrenem obratu za tretiranje nemudoma ponovno tretira z insekticidom, za katerega je znano, da učinkuje proti vektorju, ali se pokrije z mrežo proti žuželkam, prepojeno s takšnim insekticidom.

Lesni odpadki, pridobljeni pri sečnji občutljivih rastlin, ki ostanejo na kraju samem, se razsekajo na koščke, ki niso debelejši in širši od 3 cm.

Kadar država članica z odstopanjem od prvega pododstavka ugotovi, da beljenje, tretiranje z insekticidom, za katerega je znano, da učinkuje proti vektorju, in pokrivanje z mrežo proti žuželkam, prepojeno s takšnim insekticidom, ni primerno, se les, ki ni bil obeljen, nemudoma uniči na kraju samem. Kadar se uporablja to odstopanje, se lesni ostanki, pridobljeni pri sečnji občutljivih rastlin, ki ostanejo na kraju samem, in neobeljen les, ki se uniči na kraju samem, razsekajo na koščke, ki niso debelejši in širši od 3 cm.“
